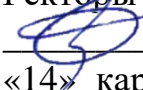

«Ахмет Байтұрсынұлы
атындағы Қостанай
өңірлік университеті»
КеАҚ

БЕКІТЕМІН
Басқарма Төрағасы-
Ректоры м.а.
 Е.Исакаев
«14» қараша 2023 ж.

«Заманауи музыка мұғалімі: кәсіби дайындық мәселелері»
жалпы орта білім беру мекемесі музыка мұғалімдерін даярлауға арналған
мұғалімдердің біліктілігін арттыру курстарының
БІЛІМ БЕРУ БАҒДАРЛАМАСЫ

Педагогтердің біліктілігін арттыру
бағдарламалары жөніндегі комиссия
отырысында қаралды,
27.09.2023 ж. №2 хаттама.

Қостанай, 2023

Бағдарлама жетекшілері:

өнер кафедра меңгерушісі, педагогика магистрі Айсина С.Т., өнер кафедрасы аға оқытушысы, педагогика ғылымдары магистрі Задорожная С.Н.

Бағдарлама білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарты, Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрінің 2022 жылғы 20 шілдедегі № 2.(Қазақстан Республикасының Әділет министрлігі 2022 жыл 27 шілдеде №28916 болып тіркелген) бекітілген бұйрығын ескере отырып әзірленген.

1. Жалпы ережелер

1) Педагог кадрлардың біліктілігін арттыру курсының білім беру бағдарламасы «Жаңартылған білім беру мазмұнындағы музыка мұғалімінің кәсіби қызметі» (бұдан әрі – Бағдарлама) жалпы орта білім беру мекемесі музыка мұғалімдерін даярлауға арналған.

2) Бағдарлама музыка пәні мұғалімі музыкалық білім беруде заманауи білім беру технологиясын зерделеу және қолдануда кәсіби құзыреттік деңгейін арттыруға бағытталған.

3) Осы білім беру бағдарламасы талаптары анықтайды:

- а) жалпы орта білім беру ұйымдарында музыка мұғалімін даярлау;
- б) музыка пәні мұғалімі кәсіби құзыреттілігін дамытады;
- в) музыканы оқыту саласындағы мұғалімнің білім, білік, дағдыларын меңгеру деңгейін көтереді;
- г) музыкалық білім беру саласы оқу-тәрбие процесін жүзеге асыру әдісі мен формасына;
- д) біліктілікті арттыру курсы шеңберінде музыка мұғалімдері қорытынды аттестациясыны.

2. Глоссарий

Оқытудың белсенді әдістері	Оқытудың белсенді әдістері - оқу материалын игеру үрдісінде оқушыларды белсенді ойлау мен практикалық әрекеттерге итермелейтін әдістер. Тек қана оқушы емес, оқытушының да белсенді болуы.
Сыни тұрғысынан ойлау	Өз алдына сұрақтар қойып және оларға жауап іздеу, әр мәселеге байланысты өзі пікірін айтып, оны дәлелдей алу, сонымен қатар басқалардың пікірлерін дәлірек қарастыруды және сол дәлелдер қисынын зерттеу. Ақпараттан тыс, ойлаудың жаңа әдістерін «жасау». Сыни тұрғысынан ойлау, «ойлау туралы ой» деген мағына береді. Д.Халперн «Сыни ойлау бұл қалаған соңғы нәтижені алудың ықтималдығын ұлғайтатын когнитивті техникалар мен стратегияларды пайдалану».
Әдіс	Көздеген мақсатқа жетудің тәсілі, келтірген қызмет жүйесі. Әдіс зерттелетін нәрсенің ойша нұсқасын жасау үшін қажетті таным құралы болып табылады.
Әдіснама	Ғылыми-танымдық іс-әрекеттің формасы мен әдістері, әдістемелер бірлігі мен байланысының теориялық негіздеулері туралы ілім. Әдіснама зерттеу компоненттеріне (объектіге, затқа, мақсатқа және зерттеу мәселелеріне) сипаттама береді
Тәсіл	Жалпы немесе жеке педагогикалық мәдениетте бекітілген тәрбиелік

	технологиясының салыстырмалы аяқталған элементі; белгілі бір жағдайдағы педагогикалық іс-әрекеттер әдісі; әдіс элементі, оның құрамды бөлігі, әдісті іске асырудағы жеке қадам
Рефлексия	Субъекті өзіне және өзінің санасына назар аударуды, атап айтқанда, өзінің жеке белсенді өнімдеріне, және соның барлығына кішкене де болса қайта қарастыруды білдіреді. Атап айтқанда, - дәстүрлі мағынада, - өз сана мазмұны мен ерекшеліктеріне, соның ішіне тұлғалық құрылымдар кіреді (құндылықтар, мүдде, себепшілік), ойлау қабылеті, қабылдау) сендіру механизмдері, шешім қабылдау, эмоциялық жауап, мінез-құлық шаблондары
Стратегия	Қандай да болмасын мақсатқа күрделі мақсатты жетудегі жалпы мерзімі, жоспары. Негізгі мақсатқа жету үшін түрлі пайдалы ресурстарды қолдану.
Технология	Оқу технологиясының топтастырылуы, сонымен бірге, нақты кезеңде басым болған мақсаттар мен міндеттерге, оқуды ұйымдастыру формасының қолданылуына, дәл кезеңде қажет болған әдістерге және басқа да негіздемелерге тәуелді келеді. Қай жағдайда да технология өзіне сай түзілген оқу процесінің жоғары сапасына және педагогикалық міндеттердің табысты шешілуіне кепіл бола алады
Тартыс	Аспаптық сайыс.
Терме	Ғибратты мазмұндағы импровизациялық-речитативті ән.
Төкпе	Батыс Қазақстан домбыра өнерінің орындаушылық стилі, жарқын драмалық оқиғаларды бейнелейді, жігерлі образдарды сипаттайды.
Шертпе	Шығыс, Орталық және Оңтүстік Қазақстан домбыра музыка орындаушылық стилі. Құрылымы, талғампаз жақындығымен, саусақпен жұмсақ дыбыс шығаруымен ерекшеленеді.

3. Тақырыптық жоспар

№ п/п	Мазмұны	Практикалық сабақтар
1	Жүйелік сауаттылықты дамытуда жұмыс атқаратын білім беру ұйымдары қызметінің заңнамалық және нормативтік базасы.	4
2	Синтезаторда ойнауды үйрену үдерісіндегі заманауи интерактивті технологиялар	6
3	Сабақта медиа-кеңістікті пайдалану және мультимедиялық технологияларды қолдану.	4
4	Музыкалық редакторларда жұмыс істеу.	6
5	Вокалдық-хор өнерін оқыту үрдісінде денсаулық сақтау	6

	технологияларын қолдану.	
6	АКТ арқылы мектеп оқушыларының музыка сабағында функционалдық сауаттылығын дамыту.	4
7	Қазіргі заманғы халық аспаптарында ойнауды оқыту ерекшеліктері.	8
8	Балаларға қосымша музыкалық білім беру тәжірибесіне заманауи педагогикалық технологияларды енгізу.	6
9	Музыка сабағында АКТ – технологиялар. Audacity, Soundation, Windows Movie Maker, Film Studio бағдарламаларымен жұмыс істеу.	6
10	Мектепке дейінгі білім беруді дамытудың негізгі тенденциялары.	6
11	Мектеп оқушыларының зерттеушілік әрекетінің ерекшеліктері.	6
12	Музыка сабағын жобалаудағы белсенді оқыту әдістерінің классификациясы.	4
13	Мектептегі білім берудің пәндік саласында сыни тұрғыдан ойлауды дамыту стратегиялары.	4
14	Музыка пәні мұғалімдеріне консультативтік-практикалық жұмысты ұйымдастыру.	6
15	Есептік-рефлексиялық модулі	4
	Барлығы	80 сағ

4. Бағдарлама мақсаты, міндеттері және күтілетін нәтижелері

Бағдарлама мақсаты– білім беру мазмұнын жаңарту жағдайында музыка пәні мұғалімінің кәсіби қызметін жетілдіру.

Тапсырмалар:

- Қазақстан Республикасы жаңартылған білім беру мазмұны тұжырымдамалық негіздерін қарастыру;
- музыкалық білім беру саласы білім беру мазмұнын жобалау технологиясын меңгеру;
- музыка сабағын оқытуда инновациялық технологиялар қолдануда кәсіби құзыреттіліктерін қалыптастыру;
- заманауи технология пайдалана отырып, музыкалық-білім беру процесін әдістемелік қамтамасыз ету.

Күтілетін нәтиже:

Білім:

- жаңартылған білім мазмұны негізінде музыка сабағын ұйымдастыру теориясы мен тәжірибесі;
- музыкалық білім беру оқыту әдістемесін қолданудағы қазіргі заманғы тенденциялар;

- студенттің ғылыми-зерттеу жұмысы құрылымы, кезеңі, мазмұны, оның әдістері.

Дағдылар:

- музыканы оқытуда білім беру мазмұнын жобалау технологияларын қолдану;
- пәндік-мамандандырылған негізделген музыка мұғалімі кәсіби іс-әрекетінде заманауи білім беру тәсілдерін қолдану;
- студенттер мен музыкалық-шығармашылық жұмыстар, жобалар жасау үшін Audacity, Soundation, Windows Movie Maker, Film Studio бағдарламаларын пайдалану.

Дағдылар:

- «Музыка» пәнін ұйымдастыру мен оқытуда қазіргі заманғы әдістемелік тәсілдер білімін қолдану;
- қойылған мақсаттарға қол жеткізуге бағытталған ағымдағы нәтижелерді бағалау.
- музыка сабағында инновациялық тиімді педагогикалық құралдарды таңдау және қолдануда кәсіби құзыреттіліктерді меңгеру;
- студенттердің шығармашылық пен өзін-өзі дамыту бағытында практикалық жұмыстарды жүйелеу.

5. Бағдарлама мазмұны мен құрылымы

1. Жүйелік сауаттылықты дамытуда жұмыс атқаратын білім беру ұйымдары қызметінің заңнамалық және нормативтік базасы.

Білім беру мазмұны моделі: негізгі категориялар мен ұғымдар. Білім мазмұны тұжырымдамалық негізі. Мектеп оқушылары функционалдық сауаттылығын қалыптастыру. Қазақстан Республикасы білім беру саласы нормативтік-құқықтық актілері. 1-4, 5-6 сыныптарға арналған типтік музыкалық бағдарлама ерекшеліктері.

2. Синтезаторда ойнауды үйрету үдерісіндегі заманауи интерактивті технологиялар.

Интерактивті технологиялардың заманауи құралдарын пайдалана отырып, дәстүрлі оқыту әдістерін оңтайландыру. Ақпараттық технология оқу ақпаратын беру құралдары. Мультимедиялық білім беру ресурсын педагогикалық процеске енгізу. Арнайы компьютерлік бағдарламалар мен жұмыс жасай білу, пайдаланушы дағдысына ие болу, жұмыстың жалпы принциптерін меңгеру.

3. Сабақта медиа-кеңістікті пайдалану және мультимедиялық технологияларды қолдану.

Скриншоттар түсіру, экраннан бейне жазу. Lightshot қолданбасында скриншоттар түсіру. SnagIt редакторында скриншоттарды өңдеу. Бейнені экраннан жазу, оны өңдеу және компьютерге сақтау. Компьютерде бейне материалды құру және өңдеу. Liveworksheets, iSpringPro, Kahoot: пәндер

бойынша интерактивті электронды қосымшаларды құру. Компьютерде бейне материалды құру және өңдеу. PowerPoint презентацияларын Flash пішіміне түрлендіру. iSpringPro бағдарламасы негізгі мүмкіндіктері: Презентацияларды бір рет басу арқылы түрлендіру, әріптер мен сөздер бойынша анимациялар, ауысу эффектілері, PowerPoint 2013-16 бағдарламасында 3D нысандарын қолдау, презентацияға енгізілген дыбыстарды, бейнелерді және Flash клиптерді қолдау. www.kahoot.com сервисі арқылы сыныпта сауалнамалар жүргізу. <https://www.liveworksheets.com> сайтында тікелей жұмыс парақтарын жасаңыз. Компьютерде бейне материалды құру және өңдеу. Бейне файлдарды жасауға арналған бағдарламалар: Windows Live Movie Maker, Movavi Video Editor және т.б. Олардың функциялары. Бағдарламаларда жұмыс жасау. Қашықтықтан оқыту қызметтері. Оқушылардың білімін онлайн бақылау. <https://padlet.com>, <https://docs.google.com> сайттарында бірлесіп жұмыс істеу. <https://docs.google.com/forms> қызметін пайдалану арқылы білімді бақылауды жүзеге асыру.

4. Музыкалық редакторлармен жұмыс.

Бағдарламаны үйрену Sibelius — Microsoft Windows, Mac OS, Mac OS X және Sibelius бағдарламалық құралының RISC OS үшін ноталанған есеп редакторы. Бағдарламаны музыка сабағында қолдану. Домбыра, қобыз, т.б. жеке халық аспаптарына нота жазудағы «Сибелиус» бағдарламасы рөлі.

5. Вокалдық-хор өнерін оқыту үрдісінде денсаулық сақтау технологияларын қолдану.

Вокалдық-хор өнерін оқыту үдерісіндегі мектеп оқушылары функционалдық жағдайы. Денсаулық сақтау технологиялары классификациясы. Салауатты өмір салтын оқыту технологиялары, коррекциялық технологиялар. Музыка сабағында психологиялық және эмоционалды қолайлы ахуал туғызу.

6. АКТ арқылы, мектеп оқушыларының музыка сабағында функционалдық сауаттылығын дамыту.

«Функционалдық сауаттылық» түсінігін ашудағы теориялық тәсілдер.

АКТ арқылы функционалдық сауаттылық құрылымы мен мазмұндық-семантикалық толтырылуы.

7. Қазіргі заманғы халық аспаптарында ойнауды оқыту ерекшеліктері.

Халық аспаптарында домбыра, қобызда жаңа заманауи әдіс-тәсілдермен ойнауды үйретудің ерекшеліктері. YouTube видеохостингіндегі бейне оқулықтардың мүмкіндіктері. Сандық жазбалар арқылы оқыту. Домбыра, қобызға арналған электронды кітапхана. Жаңадан бастағандар үшін репертуар таңдау.

8. Балаларға қосымша музыкалық білім беру тәжірибесіне заманауи педагогикалық технологияларды енгізу.

Ең тиімді заманауи педагогикалық технологияларды жалпылау және тәжірибеге енгізу. Балалардың жеке шығармашылық қабілеттерін дамыту мәселелерін шешуге мүмкіндік беретін музыкалық-шығармашылық қызметтің әртүрлі түрлерінде заманауи бағдарламалар мен технологияларды пайдалану.

9. АКТ – музыка сабағындағы технологиялар Audacity, Soundation, Windows Movie Maker, Film Studio бағдарламаларымен жұмыс.

Audacity, Soundation, WindowsMovieMaker, Movie Maker бағдарламаларына арналған пайдаланушы нұсқаулығы. Мектеп оқушыларының музыкалық-шығармашылық жұмыстарын, жобаларын жасау бағдарламаларында жұмыс.

10. Мектепке дейінгі білім беруді дамытудың негізгі тенденциялары.

Қазақстан музыка біліміндегі негізгі бағыттар. Мектеп жасына дейінгі балалардың музикатәрбиесі бағдарламалық мазмұнына бес білім беру саласын кіріктіру.

11. Мектеп оқушыларының зерттеу әрекетінің ерекшеліктері.

Зерттеу жұмысы құрылысы құрылымы. Зерттеу жұмысы құрылыс принциптері. Ғылыми аппарат. Ғылыми зерттеу жұмысы міндеттері. Ғылыми зерттеу спецификалық ерекшеліктері. Ғылыми зерттеу әдістері классификациясы. Эксперименттік жұмыс құрылымы және оларды ұйымдастыру. Эксперимент түрлері. Жобалау және тарату және зерттеу нәтижелерін бағалау.

12. Музыка сабағын жобалаудағы белсенді оқыту әдістерінің классификациясы.

Оқушылардың оқу-танымдық әрекетін белсендіру. Белсенді оқыту әдісі классификациясы: имитациялық және имитациялық емес әдістер. Интерактивті оқыту әдістері. Сыни тұрғыдан ойлауды дамыту әдістері. Оқушылардың оқу материалын қабылдауына негізделген сабақ кезеңдері. Сабақтың кезеңдері және олардың қызметі. Сабақтың кезеңіне сай сыни тұрғыдан ойлауды дамыту стратегиялары. Қоңырау кезеңі стратегиялары. Семантикалық кезең стратегиялары. Рефлексия кезеңі стратегиялары.

13. Мектептегі білім берудің пәндік саласында сыни тұрғыдан ойлауды дамыту стратегиялары.

Сыни тұрғыдан ойлауды дамыту әдістері. Интерактивті оқыту әдістері. Оқушылардың оқу материалын қабылдауына негізделген сабақ кезеңдері. Сабақтың кезеңдері және олардың қызметі. Сабақ кезеңіне сай сыни тұрғыдан ойлауды дамыту стратегиялары. Сынақ кезеңінің стратегиялары. Семантикалық кезеңнің стратегиялары. Рефлексия кезеңінің стратегиялары.

14. Музыка пәні мұғалімдеріне консультативтік-практикалық жұмысты ұйымдастыру.

Қала мен облыстың жетекші мұғалімдерінің шеберлік сабағы, пікірталасқа ұласқан педагогикалық тәжірибе алмасу түрінде.

15. Есептік-рефлексиялық модуль.

Қысқа мерзімді сабақ жоспарын қорғау. Аналитикалық есеп дайындау. Рефлексия.

6. Оқу үрдісін ұйымдастыру

Жалпы көлемі – 80 сағат. Бақылау нысаны: қысқа мерзімді сабақ жоспарын қорғау Курсты аяқтағаннан кейін сертификат беріледі.

Оқытушылардың біліктілігін арттыру курстары қосымшаға сәйкес курстың оқу-тақырыптық жоспарына (бұдан әрі – БЖЖ) сәйкес күндізгі жұмыс режимінде ұйымдастырылады.

Студенттердің білімін бақылау және бағалау мақсатында оқу процесін ұйымдастыру кезінде мыналар орындалады: өзіндік жұмыс, қысқа мерзімді сабақ жоспарын қорғау.

Білім беру процесімыналарды қамтиды:

- лекция;
- шеберхана;
- тыңдаушының өзіндік жұмысы;
- бейне сабақтар;
- тестілеу түрі аралық және қорытынды аттестаттау.

Ересек аудиторияның ерекшеліктерін ескере отырып, оқыту барысында студенттерге логикалық қорытынды жасауға, өз тәжірибесіне бейімдеуге және алған дағдыларын практикалық жаттығулар мен сабақтан тыс өзіндік жұмыстарда тексеруге мүмкіндік беріледі.

Бағдарламаны біліктілікті арттыру үлгісіне бағдарлау қазіргі заманғы қашықтықтан білім беру технологияларын қолдану арқылы қол жеткізілетін белсенділік тәсілін көздейді.

7. Бағдарламаның оқу-әдістемелік қамтамасыздығы

Курс бағдарламасы әр тыңдаушыға келісіммен жеке көзқарастарын ескере отырып іс-әрекет, құзыреттілік, сараланған тәсілдерге негізделген.

Оқыту принциптері:

- оқыту жүйелілігі;
- оқыту интерактивтілігі;
- оқыту мазмұны Педагогтің кәсіби құзыреттілігін дамытудағы өзекті мәселе сәйкестігі;
- оқу материалы ақпараттық динамикасы;

- тәжірибеге бағдарлану;
- зерттелетін материалдың кейінгі педагогикалық қызметпен байланысы;
- тыңдаушыға бағдар беру.

Оқу материалын игеру бойынша тапсырмалар:

- шығармашылық тапсырмалар;
- кластерлер.
- оқу-әдістемелік материалдары.

Оқу процесінде келесі әдістер қолданылады:

- топтық жұмыс;
- пікірталас;
- миға шабуыл;
- жұмыс нәтижелерімен таныстыру.

Тыңдаушыларға оқу-әдістемелік материалдар (Оқу құралдары, практикум, мерзімді басылым, үлестірме материалдар, ноталық материалдар, нормативтік құжаттама және т.б.) ұсынылады.

8. Оқу нәтижесін бағалау

Тыңдаушыбілімін бақылау және бағалау сабағын ағымдық бағалау түрінде өткізеді, курс аяқталғаннан кейін: мақсаты, міндеті және күтілетін нәтижелер негізінде құрастырылған презентация, жоба қорғау түрінде жүргізіледі. Мұғалімдер біліктілігін арттыру бағдарламасы негізі оқыту мақсатын көздейді, сондықтан сабақ барысында оқыту нәтижесі ағымдық бақылаумен жүзеге асырылады. Аралық шығармашылық тапсырманы орындау, білім мен дағдыны түзету үшін жүргізіледі. Тапсырмаларды орындау кезінде тыңдаушыларға топтық, жеке сұрауы бойынша да кеңес беру қамтамасыз етіледі. Бақылау, бағалау презентациямен жобаны қорғау түрінде жүзеге асырылады.

9. Курстан кейінгі жетекшілік

Курстан кейінгі жетекшілік орта білім беру ұйымдарымен ынтымақтастық шеңберінде Зумдағы конференция, семинар, дөңгелек үстелдер және т.б. түрінде өткізіледі. Сонымен қатар, тыңдаушылар әр түрлі мәселелер бойынша кеңес алу үшін кафедра оқытушыларына жүгіне алады.

10. Негізгі және қосымша әдебиеттер тізімі

1. Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жыл 10 мамыр №199 бұйрығымен бекітілген. Бастауыш білім беру деңгейі 1-4-сыныптарына арналған «Музыка» пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасы.

2. Министрдің бұйрығымен бекітілген жаңартылған мазмұн бойынша негізгі орта білім беру деңгейі 5-6-сыныптарына арналған «Музыка» пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасы.
3. Білім алушылардың жетістігіне жиынтық бағалау жүргізу туралы 5-ші сонып мұғалімдеріне көмек ретінде адалдық ұсынымдар. – Астана: Ы. Алтынсарин атындағы УБА, 2017. - 85 б. // Оқушылардың оқу жетістіктерін жиынтық бағалауды жүргізу бойынша 5-сынып мұғалімдеріне көмек көрсетуге арналған әдістемелік ұсыныстар – Астана: Ы.Алтынсарин атындағы ҰАО, 2017. – 85 б.
4. Типовая учебная программа по учебному предмету «Музыка» для 5-6 классов уровня основного среднего образования по обновленному содержанию, утвержденная приказом Министра.
5. Типовые учебные программы по общеобразовательным предметам и курсам по выбору уровней начального, основного среднего и общего среднего образования, утвержденные приказом Министра просвещения Республики Казахстан от 16 сентября 2022 года № 399. Зарегистрирован в Министерстве юстиции Республики Казахстан 23 сентября 2022 года № 29767.
6. Кохаева Е.Н. Формативное (формирующее) оценивание: методическое пособие / Е.Н. Кохаева. – Астана: АОО «Назарбаев Интеллектуальные школы» Центр педагогического мастерства, 2014. – 66 с.
7. Білім алушылардың жетістіктеріне жиынтық бағалау жүргізу туралы 5-ші сынып мұғалімдеріне көмек ретінде әдістемелік ұсынымдар. – Астана: Ы. Алтынсарин атындағы ҰБА, 2017. – 85 б. // Методические рекомендации в помощь учителям 5-х классов по проведению суммативного оценивания достижения обучающихся – Астана: НАО имени И. Алтынсарина, 2017. – 85 с.
8. Система критериального оценивания учебных достижений учащихся. Методическое пособие. – Астана: Национальная академия образования им. И. Алтынсарина, 2013.–80с.
9. Руководство по критериальному оцениванию для учителей основной и общей средней школ: Учебно-метод. Пособие. / Под ред. О.И.Можаевой, А.С.Шилибековой, Д.Б.Зиеденовой. – Астана: АОО «Назарбаев Интеллектуальные школы», 2016. - 56 с.
10. Руководство по критериальному оцениванию для учителей начальной школы. Учебно-методическое пособие. - Астана, АОО «Назарбаев Интеллектуальные Школы», 2016. – 48 с.
11. Критериальное оценивание учебных достижений учащихся информация для родителей. Брошюра. - Астана, Центр педагогического мастерства АОО «Назарбаев Интеллектуальные Школы», 2016. – 12 с.
12. Лапыгин, Ю.Н. Методы активного обучения: Учебник и практикум / Ю.Н. Лапыгин. - Люберцы: Юрайт, 2016. - 248 с.
13. Талипов У. К. Сейтхалилов Э. А. Ключевые компетенции – новая оценка результатов образования//12 – летнее образование. - № 12 – 2008.

Білім беру ресурстары:

<http://smk.edu.kz> - «Жүйелік-әдістемелік кешен» порталы

<https://twig-bilim.kz> - пәндер бойынша бейне оқулықтар

[http://cpm.kz/ru/portal/piggy/?arFilter_2\[ID\]=44393](http://cpm.kz/ru/portal/piggy/?arFilter_2[ID]=44393) - «Назарбаев Зияткерлік мектептері» ДББҰ Педагогикалық шеберлік орталығының электронды әдістемелік шошқа банкі

<http://www.nabr.kz> - Ұлттық академиялық кітапхана

<http://www.nlr.kz> - Қазақстан Республикасының Ұлттық кітапханасы (ҚҰБ)

<http://www.rntb.kz> - Республикалық ғылыми-техникалық кітапхана (РТТК)

<http://www.kazneb.kz> - Қазақстан Ұлттық электронды кітапханасы (ҚазҰЭК)

<http://www.kstounb.kz> - Қостанай облыстық әмбебап ғылыми кітапханасы.
Л.Н.Толстой.